

Motion till riksdagen

1989/90:Sk61

av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c)
med anledning av prop. 1989/90:110 Reformerad
inkomst- och företagsbeskattning

Rennäringens beskattningsregler behandlas tyvärr inte i den framlagda propositionen.

Allt sedan 1986 har vi i riksdagen årligen motionerat om att rennäringens beskattningsregler skall anpassas efter denna närings speciella förutsättningar. De första åren krävde vi mot bakgrund av att rennäringen drabbats hårt av Tjernobylnkatastrofen att ett renkonto – motsvarande skogskonto för skogsägarna – skulle införas. Sedan riksdagen avslagit detta krav vidgade vi våra motioner till att gälla en översyn av rennäringens beskattning med inriktning på att en reform av rennäringens beskattning skulle kunna träda i kraft samtidigt med nya principer för företagsbeskattningen.

Senast framförde vi detta krav i januari i år i motionen 1989/90:Sk306, vilken vi föreslog skulle behandlas så snabbt att en hemställan till regeringen skulle hinna göras om att erforderliga speciella regler för rennäringens beskattning borde utarbetas så att de hann träda i kraft den 1 januari 1991 när reformerad företagsbeskattning införs.

Motionen har ännu inte behandlats och vi kan nu konstatera att rennäringens beskattning inte behandlas i den nu framlagda propositionen trots att krav framförts upprepade gånger i riksdagen och att dessutom Svenska Samernas Riksförbund (SSR) aktualiserat frågan vid flera tillfällen.

Eftersom regeringen i den föreliggande propositionen inte tagit upp frågan om en reformering av rennäringens beskattning finner vi oss nu föranledda att åter begära att riksdagen gör ett uttalande.

Förslagen i propositionen leder till att renskötselrörelse skall beskattas som näringsverksamhet och de generella regler som gäller för denna samt i avseende på den skattemässiga behandlingen av djur enligt samma regler som skall gälla för jordbruket (sid 532–534). Enligt förslaget skall djur i jordbruk och renskötsel anses vara lager och tas upp till lägst 85 procent av den genomsnittliga produktionskostnaden.

Som SSR framhåller i sitt remissyttrande över betänkandet Reformerad företagsbeskattning (SOU 1989:34) kan det sättas i fråga om renar skall utgöra lagertillgång, särskilt som rätten till lagernedskrivning slopas och ersätts med andra avsättningsmöjligheter, vilka inte är anpassade till den ekonomiska strukturen i renskötselrörelse och som ger nya och svåröverskådliga konsekvenser. För renskötseln gäller att det renantal som skall tas upp till beskattning utgörs av renantalet enligt renlängd, dvs. renantalet efter slakt och före

kalvning. Detta antal renar är snarare att se som inventarium – nödvändigt för inkomsternas förvärvande – än som lagertillgång. Det finns därför starka skäl att på nytt pröva frågan om den skattemässiga behandlingen av renar.

Som nämnts inledningsvis tog vi tidigt upp kravet på införande av renkonto. Det finns två viktiga skäl för detta. Dels behövs reservationsmöjligheter så att utjämning kan ske mellan olika år. Dels behövs renkontot för att möjliggöra minskning av det renantal som anses för högt och särskilt lett till kritik från berörda markägare. Det senare har bl.a. påpekats av samsättningsutredningen.

Motiven för införande av renkonto blir ännu starkare genom att rätten till brutet räkningsår nu kommer att upphöra – om propositionens förslag bifalles av riksdagen. På grund av beroendet av klimatförhållanden varierar tidpunkten när slakt av renar är möjlig. Renägarna kan alltså inte själva välja om en betydande slaktinkomst kommer i december eller i januari. De kommer därför att i ännu högre grad än tidigare ha behov av ett renkonto för inkomstutjämning mellan olika år.

Ytterligare ett förhållande som gör att renkonto nu blir ännu mer motiverat än tidigare är att när vi – och andra – 1986 motionerade om införande av sådant konto avvisades det bl.a. med hänvisning till gällande reservationsmöjligheter genom lagervärdering, resultatutjämningsfond och investeringsfond. Dessa reservationsmöjligheter upphör nämligen genom de nu i propositionen – liksom i utredningen – föreslagna nya principerna för företagsbeskattning.

I tidigare motioner har vi även angett andra skatteregler som kan behöva ändras för att få en anpassning till rennäringens förhållanden. Vi vill nu hänvisa till dessa tidigare motioner och främst till den ännu inte behandlade motionen 1989/90:Sk306.

Vi vill erinra om att samsättningsutredningen utifrån folkrättsliga principer fastslagit att det svenska samhället har speciella förpliktelser mot samerna och för att förutsättningarna för deras kultur – vari deras traditionella näringar ingår – skyddas. Denna grundläggande princip måste enligt vår mening vara vägledande även när skatteregler fastställs.

Eftersom det av allt att döma står för kort tid till förfogande för att skatteutskottet skall kunna lägga fram förslag innebärande anpassning av här och i tidigare motioner nämnda regler till rennäringens förutsättningar får riksdagen knappast möjlighet att i samband med vårens beslut om reformerat skattesystem fatta beslut som tillgodoser rennäringens intressen. Vi yrkar därför att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen uttalar att regeringen skyndsamt skall låta arbeta fram förslag om erforderliga ändringar av skattereglerna för att anpassa dessa till de mycket speciella – av naturen och klimatet helt beroende – förhållanden, varunder rennäringen verkar.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skyndsamt framläggande av förslag om anpassning av

rennäringens och samebyarnas beskattningsregler till denna närings
speciella förhållanden.

Mot. 1989/90
Sk61

Stockholm den 2 maj 1990

Martin Olsson (c)

Karin Israelsson (c)